

”Poliisiasema, kauppa, koulu ja koti” – kasvatuksen eettiset perusmallit ja varhaiskasvatuksen johtaminen

Varhaiskasvatuksen johtajafoorumi

Valamo, 4.5.2022

Tommi Lehtonen

Torin ympärillä on poliisiasema, kauppa, koulu ja koti

- ▶ **Velvollisuusetiikan normikeskeisyyttä** edustaa poliisiasema, **seurausetiikkaan** liittyvää **hyötyajattelua** kauppa, **hyve-etiikan kasvatusoptimismia** koulu ja **välittämisen etiikkaa** koti.
- ▶ Tori ja talojen takapihat kuvaavat kodin, koulun ja muun **suunnitelmallisen kasvatuksen ulkopuolisen kokemusmaailman ja ikäisseuran vaikutusta**.
- ▶ Kirkko edustaa **kasvatuksen ja etiikan transsendentaalista, yliyksilöllistä luonnetta** – sitä, että etiikka ”kurkottaa” yksilön ”tuolle puolen”, toisiin ihmisiin ja koko elolliseen maailmaan.

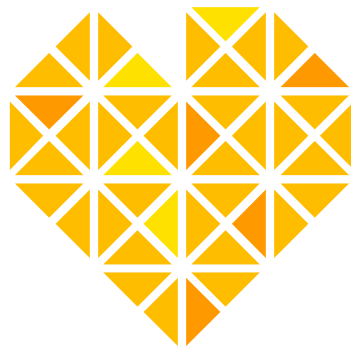
Torin ja takapihan haaste

- ▶ Velvollisuuksia korostava kasvatuskäsitys edellyttää perinteisesti **kodin ja koulun vahvaa kasvatustuella**.
- ▶ Nykyisin lasten maailmassa on **kavereiden, pelien ja internetin vaikutus** kuitenkin hyvin voimakas.

Yhteenveto

- ▶ Poliisiaseman, kaupan ja koulun symboloimat etiikan mallit nojaavat ajatukseen moraalien järkipärisyydestä.
- ▶ ”Poliisimaiset” ja ”kauppiasmaiset” kasvattajat uskovat lasten kykenevän tunnistamaan järkensä avulla moraaliset velvollisuudet ja hyvin toimimisen hyödyt.
- ▶ Tällainen järki- ja sääntöoptimismi ei kuitenkaan välttämättä vastaa kasvattajien arkikokemusta, sillä lapset voivat toimia myös päinvastoin kuin heitä on opetettu.

- ▶ ”Opettajamaiset” kasvattajat taas luottavat siihen, että **lapsen luonnetta on mahdollista kehittää kannustavalla harjoittelulla.**
- ▶ Vaikka tällainen hyve-eettinen lähtökohta on sympaattisempi kuin ”poliisimainen” tai ”kauppiasmainen” lähtökohta, voidaan myös puolustaa välittämisen etiikan näkemystä moraalisten valintojen intuitiivisuudesta.
- ▶ Välittämisen etiikan mukaan **myötätunto, välittäminen ja huolenpito ovat tärkeintä,** mitä kasvattaja voi lapselle antaa.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA